

Forces de seguretat a Catalunya d'ençà de la CE-78. Els Mossos d'Esquadra. [1/3]

written by Sebastià Sardiné | 6 de gener de 2020

Vaig exercir, voluntàriament, d'advocat d'ofici durant uns 25 anys seguits, actuant dins les casernes de la GC i PN, amb experiències de tota mena. Els anys 1980-90, encara eren un cos dur, postfranquista, de vegades agressiu, poc democratitzat, massa militaritzat; feien els "atestats" a la seva manera, de vegades "fent cantar" els detinguts, altres, ben tractant-los. Depenia de cada caserna i del seu cap. Encara persistia en el seu ideari la llei de "vagos y maleantes". No feren la transició. Arran del 23-F/81, un tinent de la GC es va presentar al meu despatx dient-me que, en militaritzar-se els serveis de l'Estat –n'era cap dels Telègrafs– ostentava la màxima autoritat a la localitat, es posava a les meves ordres. No en vaig fer ni cas. Al meu districte judicial no va passar res, cap autoritat s'atrevia a fer actuacions que poguessin interpretar-se com a antidemocràtiques, ni tan sols actuaren amb contundència quan aparegueren les estelades, generalment tolerades –amb excepcions– més per desconeixement del que havien de fer, que per rebre'n instruccions de la Comandància de la GC a Manresa.

De mica en mica, els destinats a Catalunya, amb fills a les escoles –immersió lingüística– s'anaren apaivagant i s'assentaren en el territori, on alguns resideixen encara, jubilats.

En aquell temps, alguns jutges eren superbs, altres novells i insegurs, altres molt professionals, gairebé tots de parla castellana, amb sentències en aquest idioma, molt més ara. Hem empitjorat. Sent el delegat o sot-delegat de l'ICAB a Arenys de Mar, per millorar les relacions entre els diferents

operadors jurídics, organitzarem partits de futbol-sala, advocats i jutges contra la policia local i guàrdia civil. També alguna partida de ping-pong. Els resultats foren molt positius. Tots hi guanyarem.

Anys 1991-2008: la GC havia de cessar a Catalunya. Fou usual que, en cas de detinguts ideològics, o per drogues, aconselles a la GC de no perdre el temps a declarar a les casernes, sinó fer-ho directament al jutjat. Arribaren els primers Mossos, gelosos de les seves tasques, inexperts encara, foren molt durs quan es desplegaren arreu. El desconeixement de la problemàtica social que la GC tenia ja per mà, els feia recelosos de tot; aquest comportament, va causar descontent. Per tot el territori aparegueren cartells, en carreteres i murals, amb imputacions greus, moltes vegades injustes.

Passats els primers anys, els Mossos foren molt més propers i efectius, amb alt índex d'acceptació, però la sentència del TC-2010 contra l'Estatut ho canviaria tot. El poble s'apoderà. L'"A por ellos policial" i la seva actuació a Catalunya, el 2017, premiada per l'Estat, no va agradar gens a Catalunya. Costarà d'oblidar.

Que Catalunya està "intervinguda" en una causa general d'ençà del 2011/12, és evident. Que en els fets de l'atemptat terrorista, agost-2017, els Mossos, ben formats, coixos en col·laboració estatal, varen tenir una exitosa actuació, és palès, però aflora, per la qüestió del procés, un aparent divorci entre forces de seguretat estatal i autonòmica. Hi ha malestar general dels catalans amb el Departament d'Interior de la Generalitat respecte a les directrius que es donen als Mossos, no en el seu fer diari, exitós, sinó en afers de desnonaments, en manifestacions vindicadores o de protesta, més d'ençà de l'1-10-2017, i més encara després de la notificació als presos polítics de la STS-2019. Massa contundència policial. A Catalunya, ara, tornen a actuar tres cossos, PN, GC i Mossos (policia local a part).

Hem retrocedit? Es fa ús d'armes antiavalots, aquí prohibides, amb greus danys físics i amb massa detencions arbitràries, sense que es visualitzin actuacions contra grups "ultres" ben organitzats que provoquen aldarulls i danys al mobiliari urbà. Qui mana? Qui coordina? Es pot obeir a dos senyors? Per mirar d'entendre el que passa i el que hauria de passar, hem de començar contestant, en tres articles, a tres preguntes bàsiques que se'm fan.

1a. pregunta. Sota quina llei es regeixen els Mossos d'Esquadra? Segons l'article 13 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, el Parlament va aprovar la Llei 19/1983 que crea la policia autonòmica, amb poques competències. Primera promoció, crec, 75 policies homes; en la segona ja s'incorporaren dones. Per llei 10/1994 es considerà els Mossos, un cos civil, com a policia ordinària integral, organitzada jeràrquicament sota la direcció de la Generalitat, es desplega primer a Osona. La Junta de Seguretat de Catalunya, pel que fa a competències rebudes, afavoreix la promulgació de la Llei 10/2007 que va crear l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, acadèmia dels Mossos, a Mollet. L'1/12/2000 els Mossos assumeixen la competència exclusiva en trànsit, reservant places i incorporant a guàrdies civils que feien aquesta tasca per l'Estat. En atorgar-se als Mossos més competències, se'n tornaren a reservar de places per la PN-GC, que s'incorporaren al cos policial català, alguns seguiren portant l'"enssenya nacional" al canell. Fou un error admetre policia estatal dins el nou cos dels Mossos? Ningú nega la fidelitat i professionalitat de molts d'aquests policies incorporats, però altres són qüestionats. Havíem de pagar cap preu per a rebre les transferències en seguretat? Sembla que sí.

L'1/11/2005 els Mossos es desplegaren a Barcelona; de mica en mica a la resta del territori; els darrers a Tarragona i Terres de l'Ebre, l'1/11/2008. Del 2014 fins ara, els Mossos d'Esquadra són la policia integral de referència a tota

Catalunya, en tots els camps, excepte en algun reservat exclusivament a PN i GC estatals (duanes, armes, DNI...). Per política, governs unionistes volgueren revertir el sistema, afeblint les competències cedides, restringint finançament. Quan interessi a l'Estat, amb l'excusa de l'ordre públic, la PN-GC, *de facto*, prevaldrà, i coordinarà els Mossos basant-se en la "Ley orgànica 4/1981, BOE 134 de los estados de alarma, excepción y sitio. Ley orgánica 2/1986 BOE 63, de fuerzas y cuerpos de Seguridad del Estado". Post sentència TC-2010 contra Estatut Catalunya: "Ley orgànica 4/2015 BOE 77, de Protección de Seguridad ciudadana –ley mordaza–". No cal que expliqui ni el 155, ni el referèndum, ni el trist paper de la policia estatal, pegant, diferenciada de la dels Mossos. Les declaracions dels caps policials estatals en el judici són aclaridores. Les euroordres i la sentència TS, són un devaluar del Dret, a un trist aplicar la llei a l'interès d'estat, lluny de l'equitat i justícia. Darrere llei exprés feta pel "gobierno provisional, Ley de mordaza digital: RDL 14/2019 de 31.10.2019" El ciberespai engarjolat? Aquesta és, entre altres, la normativa que afecta els Mossos d'Esquadra i a tots.

En l'actualitat, la composició dels Mossos, ens agradi o no, és fidel reflex de la diversitat ideològica catalana. Aquest cos és tanmateix policia judicial a les ordres de Jutjats de Primera Instància i Instrucció, del TSJC, TS, AN i TC, dotat ara, pel que fa a l'afer Catalunya, de facultats executives. Només ens faltava la JEC, extralimitant-se en les seves funcions, com fa palès la Sentència TJUE cas Junqueras, o el disbarat, sanció, de la JEC-TS al president Torra, per obediència no deguda. Els Mossos, amb caps destituïts i investigats i "Ley mordaza" estan lligats, i la Conselleria també, pagant el preu d'innecessàries contundències. L'Estat vigila, preocupat perquè no es trenqui Espanya en bocins. Només faltava Lleó vindicant autonomia. Catalunya no té poder. En conseqüència, la conselleria d'interior ha de gestionar els Mossos, equilibradament, per no perdre *de facto* les

competències per la llei mordassa, en joc, en la qüestió d'investidura, o no, del nou govern de l'Estat.

En el [meu proper article, 2/3, respondré a les preguntes: 2a. Són els Mossos d'Esquadra policia democràtica?](#) Hem d'acceptar el seu comportament? La darrera pregunta: 3a: Com podem prestigiar l'acció de la policia catalana i assegurar que els seus membres estiguin al servei de la població? La contestaré en el darrer article 3/3.

Pots llegir l'article següent clicant [aquí](#).